

ÎNCHEIERE

19 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca- Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ana Brînză și Radu Frija,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Ana Brînză și Radu Frija împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Premier Energy” SRL cu privire la interzicerea deconectării de la energia electrică, anularea facturii pentru consumul energiei electrice neevidențiată, repararea prejudiciului material și moral și achitarea dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din data de 02 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Ana Brînză și Radu Frija împotriva hotărârii din data de 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 27 aprilie 2018 Ana Brînză și Radu Frija au depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, completată ulterior, împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL substituită de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” SRL, prin care au solicitat interzicerea deconectării de la energia electrică la locul de consum de la adresa or. Cricova, str. xxxxxx, anularea facturii pentru consumul de energie electrică neevidențiată, simbolul variabil 7031326189 și a datoriei în sumă de 1 018, 88 lei calculate pentru consumul energiei electrice în perioada 10 octombrie 2017 – 17 noiembrie 2017, în volum de 512 kwh, repararea prejudiciului moral cauzat în sumă de câte 10 000 lei pentru fiecare reclamant, achitarea lui Radu Frija dobânda de întârziere în cuantum de 16,5 % anual din suma de 1 018, 88 lei pentru perioada 19 septembrie 2018 – 31 iunie 2019 și în cuantum de 17 % anual pentru perioada 01 iulie 2019 până la data de achitare de facto a sumei de 1 018,88 lei.

În motivarea acțiunii reclamantii au indicat că Ana Brînză este proprietara casei de locuit din or. Cricova, str. xxxxxx. La adresa respectivă se află locul de consum al energiei electrice nr. 7031326. În casa menționată, Ana Brînză și familia sa, locuiesc periodic, cea mai îndelungată perioadă fiind iulie - august 2017.

La 01 noiembrie 2017 între Ana Brînză și Radu Frija a fost încheiat contractul de comodat al casei menționate și al terenului aferent. În baza contractului de comodat Radu Frija are dreptul să locuiască în imobilul respectiv împreună cu familia sa și are obligația de a gestiona bunul cu bună diligență și a achita facturile pentru serviciile comunale prestate.

Începând cu 01 noiembrie 2017 familia Frija a început transportarea bunurilor proprii în casa menționată, stabilindu-se definitiv în locuință aproximativ la mijlocul lunii noiembrie. La o perioadă scurtă de timp de la instalare în casă, la locul de consum menționat, contorul electric instalat, spontan, deconecta automat energia electrică în întreaga locuință. Despre acest fapt a fost înștiințată ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL. Angajații întreprinderii s-au prezentat la adresa menționată, au verificat contorul și au menționat că ar exista careva defecțiuni, demontându-l și instalând un contor electric nou.

Ulterior, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a remis factura pentru consumul de energie electrică neevidențiată, simbolul variabil 7031326189. Conform facturii menționate se invocă consumul energiei electrice, în perioada 10 octombrie 2017 – 17 noiembrie 2017, în volum de 512 kwh, în sumă de 1 018,88 lei.

Nefiind de acord cu factura respectivă, reclamantii au remis în adresa societății pârâte cerere, prin care au solicitat anularea facturii respective și a datoriei invocate. Cu toate acestea ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, prin răspunsul remis, a refuzat anularea datoriei calculate.

În opinia reclamantilor refuzul și calcularea unei datorii în mărime de 1 018,88 lei este neîntemeiată și ilegală, deoarece la solicitarea intervenției reprezentanților societății pârâte la locul de consum, reclamantii au reclamat defecțiunea contorului, care viza deconectarea automată a energiei electrice în locuință și nicidecum lipsa evidenței energiei consumate. Cu atât mai mult că, de la ultima citire a datelor contorului și până la ziua intervenției reprezentanților societății pârâte, contorul a înregistrat consumul de energie.

Astfel, reclamantii insistă că nu este prezența unui consum neevidențiat de energie electrică. Mai mult, chiar dacă ar admite un consum neevidențiat de energie electrică, în acest sens urmau să fie aplicate prevederile pct. 102 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. nr. 393 din 15 decembrie 2010. Astfel, consumul mediu zilnic urma a fi calculat, în primul rând, conform înregistrărilor pe parcursul perioadei de 3 luni anterioare ultimii citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare și în cazul imposibilității calculului respectiv, conform celorlalte modalități enumerate. În acest sens, este evident că media zilnică de consum de 3 luni premergătoare perioadei indicate în factură nu poate, în cumul, să ajungă la 512 kwh.

În perioada premergătoare defecțiunii contorului electric în casa de la locul de consum nu a locuit nimeni, reclamantii aflându-se periodic în locuință, iar consumul de energie era diminuat din aceste considerente.

Totodată reclamantii au menționat că nu poate fi acceptat argumentul societății pârâte expus în scrisoarea de răspuns, conform căruia consumul sporit de energie electrică în perioada de după schimbarea contorului demonstrează înregistrarea defectuoasă a consumului. În acest sens, dacă se examinează nivelul de consum al

energiei electrice pe parcursul a 12 luni premergătoare schimbării contorului, se constată că în majoritatea lunilor consumul de energie electrică era minim, comparabil cu consumul înregistrat de contorul electric în perioada octombrie – noiembrie, pentru care societatea pârâtă invocă consum neevidențiat de energie electrică.

Prin invocarea unei pretinse datorii, într-un quantum substanțial, în temeiul căreia persistă pericolul deconectării locuinței de la energie electrică, precum și necesitatea consumului de timp, efort, inclusiv emoțional, pentru demonstrarea corectitudinii achitării regulate a energiei electrice consumate, reclamațiilor le-a fost cauzat prejudiciu moral, repararea căruia urmează a fi efectuată de către societatea pârâtă.

Prin hotărârea din data de 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ana Brînză și Radu Frija împotriva ÎCS „Premier Energy” SRL privind interzicerea deconectării de la energia electrică la locul de consum din or. Cricova, str.xxxxx, anularea facturii nr. 7031326189 și a datoriei pentru consumul energiei electrice în sumă de 1 018,88 lei, constatarea ilegalității inițierii și desfășurării acțiunilor de deconectare de la rețeaua electrică a locului de consum nr. 7031326, anularea ordinului de deconectare de la energia electrică, repararea prejudiciului material și moral și încasarea dobânzii de întârziere. (f.d.68,71-73)

În conformitate cu prevederile art. 232, alin.(1) din Codul administrativ Ana Brînză și Radu Frija, în termen, la 11 noiembrie 2019, au depus apel nemotivat împotriva hotărârii din data de 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 75)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierile din data de 16 decembrie 2019 și 10 ianuarie 2020 a acordat apelanților termen pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerii unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. (f.d. 79-80,83-84)

În aceste circumstanțe apelul motivat depus de către Ana Brînză și Radu Frija la 10 ianuarie 2020 a fost considerat a fi depus în termen.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 02 martie 2020 s-a respins apelul declarat de către Ana Brînză și Radu Frija împotriva hotărârii din data de 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 119,120-130)

În consolidarea soluțiilor sale instanța de fond și instanța de apel au reținut că prin răspunsul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL nr. 0505/25534-20180413, rezultă că factura pentru consum de energie electrică neevidențiată cu simbolul variabil 7031326189 din 26 februarie 2018 în sumă de 1 018,88 lei a fost emisă în baza ultimii citiri a indicațiilor contorului, până la data restabilirii evidenței consumului de energie electrică, și anume, 10 octombrie 2017 (data ultimei citiri a datelor contorului) – 17 noiembrie 2017 (data restabilirii evidenței consumului energiei). Corespunzător pentru perioada de referință a fost aplicată metoda consumului mediu zilnic de energie electrică, înregistrat pe parcursul perioadei de 3 luni ulterioare restabilirii evidenței consumului energiei electrice, furnizorul prezentând spre achitare un volum de 512kW, ceea ce constituie 1 018,88 lei, metoda aplicată fiind dreptul discreționar al furnizorului de energie electrică.

Instanțele de judecată prin prisma pct. 102 al Regulamentului pentru furnizarea, utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie

2010, au concluzionat că pretențiile cu privire la anularea facturii pentru consumul de energie electrică neevidențiată, simbolul variabil 7031326189 și a datoriei în sumă de 1 018, 88 lei pentru perioada 10 octombrie 2017 – 17 noiembrie 2017, în volum de 512 kwh sunt neîntemeiate, iar argumentele invocate de către Ana Brînză și Radu Frija în acest sens au fost considerate neîntemeiate și declarative, ori lipsa concluziei specialistului independent privind defecțiunile contorului nu poate fi imputată ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, deoarece Ana Brînză și Radu Frija nu s-au opus schimbării contorului defectat și nici nu au solicitat concluzia unui specialist independent.

De asemenea, a respins și argumentul precum că ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL urma să aplice consecutiv prevederile pct. 102 al Regulamentului și nu alternativ, deoarece norma legală prevede obligarea furnizorului de a alege o anumită modalitate de determinare a volumului consumat, acesta optând pentru una dintre modalitățile prevăzute de lege, iar în caz de dezacord al reclamanților cu metoda calculată, ultimii erau în drept de a solicita o altă modalitate de calcul. La caz, Ana Brînză și Radu Frija nu au venit cu inițiativa de negociere a unei alte metode de determinare a consumului pentru perioada 10 octombrie 2017 – 17 noiembrie 2017.

Cu referire la cerința privind constatarea ilegalității acțiunilor ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL privind inițierea și desfășurarea acțiunilor de deconectare de la rețeaua electrică la locul de consum a energiei electrice, instanțele de judecată în baza pct. 49 lit. c), pct. 116, lit. d), pct. 173⁵, lit. b) al Regulamentului pentru furnizarea, utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, au apreciat ca neîntemeiate argumentele Anei Brînză și lui Radu Frija precum că instanța de judecată i-a adus la cunoștința furnizorului de energie electrică existența litigiului în cauză, iar la data de 10 septembrie 2018 în ședința de judecată s-a prezentat reprezentantul pârâtului, menționând că măsurile de deconectare au fost întreprinse doar din cauza comportamentului inactiv al Anei Brînză și Radu Frija, care aveau obligația de a înștiința furnizorul de energie electrică în privința litigiului în instanța de judecată. La caz, ultimii nu au adus la cunoștința furnizorului de energie electrică despre existența litigiului, iar ca urmare a achitării datoriei facturate, furnizorul nu a mai emis careva act de deconectare.

Respectiv, odată ce factura de plată a fost achitată, procedura de deconectare a fost stopată, iar deconectarea locului de consum în general nu a mai avut loc și de altfel nu a fost emis vreun act în acest sens, ce ar da posibilitatea Anei Brînză și lui Radu Frija să solicite anularea acestuia.

De asemenea, instanțele de judecată au reținut în baza circumstanțelor prezentei cauze că nu sunt aplicabile prevederile cu privire la îmbogățirea fără justă cauză, or în virtutea raportului obligațional dintre participanții acestuia, furnizorul are obligația de a presta un serviciu – de furnizare a energiei electrice și corespunzător dreptul de a-i fi achitate costurile serviciului prestat, iar consumatorul, la rândul său, are dreptul de a beneficia de serviciile furnizorului și obligația de plată a acestor servicii. Corespunzător, odată ce furnizorul și-a executat obligațiile față de consumator, acesta este în drept să pretindă plata acestor prestații.

La caz, s-a mai constatat că Radu Frija a achitat plățile datorate conform facturii nr. 7031326189 din 26 februarie 2018, prin urmare, a stins obligația față de furnizor și nu poate pretinde o contraprestație, având în vedere că furnizorul de energie

electrică și-a onorat obligațiunile prin furnizarea energiei electrice consumatorului final.

Împotriva deciziei instanței de apel la data de 19 iunie 2020 a depus recurs Ana Brînză și Radu Frija, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată, sau restituirea cauzei la rejudecare. (f.d. 135-142)

În motivarea recursului Ana Brînză și Radu Frija au menționat că atât instanța de fond, cât și cea de apel urmau să stabilească ca fiind veridice faptele invocate și să le dea o apreciere corespunzătoare, care nu necesită probare suplimentară. Cu toate acestea, contrar normelor procedural civile, instanța de apel a respins argumentele acestora ca fiind neprobate.

Recurenții au susținut că au solicitat constatarea ilegalității acțiunilor de inițiere și desfășurare a acțiunilor de deconectare de la rețeaua electrică la locul de consum al energiei electrice și anularea ordinului de deconectare de la energia electrică a locului de consum. Instanțele de judecată au constatat că deconectarea locului de consum în general nu a avut loc și de altfel nu a fost emis vreun act în acest sens, astfel nu există obiect al contestării. Lipsa ordinului de deconectare se datorează faptului că nu a fost anexat de către societatea pârâtă.

Mai mult, faptul emiterii ordinului de deconectare nu a fost negat de către furnizorul de energie electrică, deci potrivit art. 123, alin. (6) din Codul procedurii civile, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat. Astfel, recurenții consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Recurenții de asemenea au mai menționat că este eronată aprecierea instanțelor de judecată referitor la obligația consumatorului de a înștiința furnizorul de energie electrică despre faptul contestării facturii în instanța de judecată, ori potrivit pct. 122 lit. b) din Regulamentul sus- menționat este interzisă deconectarea de la rețeaua electrică a instalațiilor electrice ce aparțin consumatorului final în cazul când consumatorul final a contestat în instanța de judecată factura de plată a energiei electrice.

Deci, norma respectivă este o normă imperativă și instituie o obligație expresă și clară, în momentul în care operatorul a aflat că factura de plată a energiei electrice este contestată în instanța de judecată. Norma nu condiționează aplicarea acesteia de îndeplinirea altor formalități. La caz, operatorul a aflat de existența cauzei judiciare, astfel era obligat să nu întreprindă acțiuni de deconectare a locului de consum.

Recurenții au mai invocat că decizia instanței de apel nu este suficient de motivată, ori nu s-a expus nici într-un mod asupra argumentului referitor la faptul invocării dreptului discreționar al societății pârâte, nu a verificat legalitatea exercitării acestui drept, potrivit art. 225, alin. (2) din Codul administrativ.

Modul de verificare a acestor condiții, precum și argumentele corespunzătoare ale instanței trebuie să se regăsească în motivarea hotărârii judecătorești. Cu toate acestea prima instanță nu s-a expus asupra acestor circumstanțe, iar instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii, nu a constatat deficiența în cauză și a menționat că hotărârea este legală și întemeiată.

În opinia recurenților instanța a fost părtinitoare și a interpretat arbitrar probele prezentate, considerând suficiente probele prezentate de ÎCS „Gas Natural Fenosa

Furnizare Energie” SRL și lăsând fără examinare probele prezentate de Ana Brînză și Radu Frija sau făcând abstracție de regula degrevării de probațiune.

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 02 martie 2020.

Potrivit avizului de recepție a corespondenței DS9350206757AS Ana Brînză și Radu Frija au recepționat decizia motivată a instanței de apel, la 25 mai 2020.(f.d. 132)

Ana Brînză și Radu Frija s-au conformat prevederilor legale și au depus cererea de recurs la data de 19 iunie 2020, la Curtea de Apel Chișinău. (f.d.135-142)

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri

concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs menționează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către Ana Brînză și Radu Frija este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, depus de către Ana Brînză și Radu Frija, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca – Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas